

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2010 m. lapkričio 15 d. (24.11)
(OR. en)**

16156/10

LIMITE

**DROIPEN 130
MIGR 115
CODEC 1248**

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės

kam: Nuolatinių atstovų komitetui

Ankstesnių

dokumentų Nr.: 157575/10 DROIPEN 117 MIGR 110 CODEC 1142

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, kuria panaikinamas Pamatinis sprendimas 2002/629/TVR

- Galutinės projekto redakcijos patvirtinimas siekiant pasiekti susitarimą pirmuoju svarstymu

Further to the submission by the Commission of the above proposal in March 2010 and the general approach of the Council reached at the Council (JHA) on 4 June 2010, the LIBE/FEMM Committees of the European Parliament adopted draft amendments to this initiative during an orientation vote held on 2 September 2010.

Subsequently, the Presidency, acting on behalf of the Council, entered into negotiations with representatives of the European Parliament and of the Commission with a view to reaching an agreement on the text in first reading.

Three trilogues took place on 14 September, 5 October and 27 October respectively. Each trilogue was prepared at Council level by the Working Party on Substantive Criminal Law (DROIPEN) on the basis of a table submitted by the Presidency comparing the positions of the institutions and submitting compromise proposals.

A fourth trilogue took place on 11 November. The position of the Council was prepared by JHA Counsellors and discussed in Coreper on 3 November 2010.

The Presidency submits in Annex a consolidated version of the text. Parts which are underlined indicate the changes compared to the Council general approach of 4 June 2010. **Parts which are underlined and in bold** indicate recent changes brought to the text.

The text contained in Annex is submitted to Coreper as a package for a final compromise with the European Parliament, bearing in mind that the vote on this file in the LIBE/FEMM committee is scheduled for 29-30 November 2010.

The Presidency is of the opinion that an agreement in first reading is possible and should be based on two elements.

1. Maintaining the Council position on major issues of substantive criminal law

As discussed previously in Coreper, the European Parliament insisted strongly from the start on four issues which were of fundamental importance for it:

- **The level of penalties** (Article 4): the Parliament insists on levels of 6 and 12 years whereas the Council cannot accept levels above 5 and 10 years;
- **The extraterritorial jurisdiction** (Article 9): the European Parliament insists on establishing jurisdiction for offences committed by an habitual resident, whereas Coreper clearly indicated that such extension is not acceptable and that there is no margin of manoeuvre;
- **The criminalisation of the users of services of trafficking in human beings** (Article 15(4)) which is requested by the Parliament but which most delegations strongly oppose;
- **The Anti-Trafficking Coordinator.**

These issues were crucial because they are related to fundamental principles of criminal law or raised institutional issues. Discussions in Council demonstrated that the first three issues were the primary source of concerns of delegations with regard to negotiations with the Parliament, including for future instruments in this sector. Following the mandate given to it by the Council's bodies, the Presidency has therefore firmly maintained the position of the Council on these first three points which soon made the negotiation very difficult.

At the last trilogue which took place on 11 November 2010, the Parliament made it very clear that an agreement on this instrument without any flexibility from the Council on these issues seemed difficult to achieve. However, the Parliament remained open to trying to find an adequate balance in the context of a package.

2. Finding a compromise on the Anti-Trafficking Coordinator

In the Stockholm Programme, the European Council invited “*the Council to consider establishing an EU Anti-Trafficking Coordinator (ATC) and, if it so decides, to determine the modalities therefore in such a way that all competences of the Union can be used in the most optimal way in order to reach a well coordinated and consolidated EU policy against trafficking*”. The Commission has already opened a vacancy for a high level post with a five years mandate for an ATC in its DG Home Affairs. The selection procedure will end in a few weeks.

For the European Parliament, the initiative taken by the Commission is not enough to ensure that an ATC is established on a permanent basis. Consequently, the European Parliament insists on creating a legal basis for the ATC through a specific Article in this Directive. The Presidency's attempts to limit references to the ATC to the recitals were rejected.

It is very clear that the only way to reach an agreement on this Directive, in the short or long term, especially without having to change the Council position on the three issues mentioned above, will imply to move in the direction of the Parliament, to some extent, on this key issue of the ATC.

Both the Council and the Commission insisted on the fact that the Directive is directed to Member States and that it is therefore not an appropriate instrument to regulate issues relating to the ATC itself. The Presidency is of the opinion that this position must be maintained and should constitute a red line for the Council.

This being said, the Presidency is also of the opinion that this still leaves some room for manoeuvre for a compromise ensuring sufficient visibility for the ATC in the operative part of the instrument without making this Directive a legal basis for the ATC.

The Presidency suggests to insert an Article 16a which would be drafted along the following lines:

“Article 16a

Coordination of the EU approach on trafficking in human beings

In order to contribute to a coordinated and consolidated approach of the European Union against trafficking in human beings, Member States shall facilitate the tasks of the Anti-Trafficking Coordinator (ATC). In particular Member States shall transmit to the ATC relevant information, including information referred to in Article 16, in order to enable the ATC to report [every two years] [on a regular basis] on the progress made in the fight against trafficking in human beings."

Other changes proposed by the Presidency following the last trilogue are highlighted in the Annex. The Presidency is of the opinion that these are of minor importance compared to the issues detailed above, but insists on the fact that they form part of the package.

The Presidency is of the opinion that the flexibility demonstrated by the European Parliament on the main substantive criminal law issues with a view to reaching a first reading agreement provides an opportunity that should be seized.

In the light of the above, Coreper is invited to accept the compromise package contained in the Annex.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, kuria panaikinamas

Pamatinis sprendimas 2002/629/TVR

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 2 dalį ir 83 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

pasiūlymo dėl įstatymo galią turinčio akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

taikydami įprastą teisėkūros procedūrą,

kadangi:

- (1) Prekyba žmonėmis yra sunkus nusikaltimas, dažnai susijęs su organizuotu nusikalstamumu, ir šiurkštus pagrindinių teisių pažeidimas, aiškiai uždraustas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija. (...) Prekybos žmonėmis prevencija ir kova su ja yra vienas iš Europos Sąjungos ir jos valstybės narių prioritetu.
- (1a) Ši direktyva yra pasaulinių veiksmų kovojant su prekyba žmonėmis dalis, kurie apima veiksmus, kuriuose dalyvauja trečiosios šalys, kaip nurodyta „ES išorės aspekto stiprinimo kovos su prekyba žmonėmis srityje veiksmų plane: siekiant visuotinių ES veiksmų prieš prekybą žmonėmis“. Šiomis aplinkybėmis Europos Sąjungai nepriklausančiose kilmės ir aukų perdavimo šalyse reikėtų vykdyti veiksmus, siekiant didinti informuotumą, mažinti pažeidžiamumą, teikti paramą ir pagalbą aukoms, kovoti su pagrindinėmis prekybos žmonėmis priežastimis, padėti šalims rengti atitinkamus kovos su prekyba žmonėmis teisės aktus.
- (1b) Šioje direktyvoje pripažįstama, kad prekyba žmonėmis skiriasi priklausomai nuo lyties ir kad vyrai bei moterys dažnai tampa prekybos žmonėmis aukomis skirtingais tikslais. ***Dėl šios priežasties, prireikus, pagalbos ir paramos priemonės taip pat turėtų būti pritaikytos skirtingoms lytims.*** „Stūmimo“ ir „traukimo“ veiksniai gali skirtis, priklausomai nuo atitinkamo sektoriaus, pavyzdžiui, jei žmonės parduodami į seksualinių paslaugų pramonę arba išnaudojimui darbe – statybose, žemės ūkyje arba buitinėje vergijoje.
- (2) Europos Sąjunga yra įsipareigojusi užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir kovoti su ja, taip pat apsaugoti prekybos žmonėmis aukų teises. Todėl buvo priimti 2002 m. liepos 19 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2002/629/TVR dėl kovos su prekyba žmonėmis ir ES planas dėl prekybos žmonėmis prevencijai ir kovai su ja skirtų geriausios praktikos, standartų ir procedūrų (2005/C 311/01). (...) Be to, Europos Vadovų Tarybos priimoje Stokholmo programoje kovai su prekyba žmonėmis teikiama aiški pirmenybė. Reikėtų numatyti kitas priemones, pavyzdžiui, paramą kuriant bendro pobūdžio bendruosius ES rodiklius prekybos žmonėmis aukoms nustatyti visiems atitinkamiems subjektams, visų pirma viešosioms ir privačiosioms socialinėms tarnyboms, keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais.

- (2a) Valstybių narių teisėsaugos institucijos turėtų toliau bendradarbiauti siekiant gerinti kovą su prekyba žmonėmis. Šiuo atžvilgiu būtinas glaudus tarpvalstybinis valstybių narių, policijos, teisminių ir finansinių institucijų bendradarbiavimas, be kita ko, keičiantis informacija, geriausiosios praktikos pavyzdžiais, taip pat vykdant tolesnį atvirą dialogą. Prekybos žmonėmis bylų tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo koordinavimui palankesnes sąlygas turėtų sudaryti glaudesnis bendradarbiavimas su Europolu ir Eurojustu, jungtinių tyrimo grupių įsteigimas ir Tarybos pamatinio sprendimo 2009/948/TVR dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo įgyvendinimas.
- (2b) Valstybės narės, visu pirma vykdydamos politikos formavimo iniciatyvas, informavimo ir sąmoningumo didinimo kampanijas, mokslinių tyrimų ir švietimo programas, mokymus ir stebėdamos bei vertindamos kovos su prekyba žmonėmis priemonių poveikį, turėtų skatinti pilietinės visuomenės organizacijas, be kita ko, šioje srityje veikiančias pripažintas ir aktyvias nevyriausybinės organizacijas, dirbančias su prekybos žmonėmis aukomis, ir glaudžiai su jomis bendradarbiauti.
- (3) Šia direktyva nustatomas integruotas, visapusiškas ir žmogaus teisių apsauga pagrįstas požiūris į kovą su prekyba žmonėmis ir ją įgyvendinant reikėtų atsižvelgti į 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą 2004/81/EB, dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis, ir 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai. Pagrindiniai šios direktyvos tikslai – geresnė prevencija, baudžiamasis persekiojimas ir aukų teisių apsauga. Be to, šia direktyva įvairių prekybos žmonėmis formų apibrėžtis yra nustatoma atsižvelgiant į aplinkybes, taip pat ja siekiama užtikrinti, kad su kiekviena forma būtų kovojama pačiomis veiksmingiausiomis priemonėmis.
- (3a)** Vaikai yra labiau pažeidžiami, todėl jiems kyla didesnis pavojus tapti prekybos žmonėmis aukomis. Taikant šios direktyvos nuostatas visų pirma turi būti kuo labiau atsižvelgiama į vaiko gerovę pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją.

- (4) 2000 m. Jungtinių Tautų protokolas dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja, papildantis Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, ir 2005 m. Europos Tarybos konvencija dėl kovos su prekyba žmonėmis, yra esminiai žingsniai stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su prekyba žmonėmis. Pažymėtina, kad Europos Tarybos konvencijoje numatytas įvertinimo mechanizmas, kurį sudaro kovos su prekyba žmonėmis ekspertų grupė (GRETA) ir Susitariančiųjų Šalių komitetas. (...) **Siekiant išvengti pastangų dubliavimosi, turėtų būti skatinamas tarptautinių organizacijų, kompetentingų imtis veiksmų kovojant su prekyba žmonėmis, veiksmų koordinavimas.**
- (4a) Ši direktyva nepažeidžia negražinimo principo pagal 1951 m. liepos 28 d. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso (Ženevos konvenciją) **ir atitinka Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnio ir 19 straipsnio 2 dalies nuostatas.**
- (5) Siekiant atsižvelgti į naujausius įvykius, susijusius su prekyba žmonėmis, šioje direktyvoje nustatyta platesnė prekybos žmonėmis sąvoka nei Pamatiniame sprendime 2002/629/TVR, todėl į ją įtrauktos papildomos išnaudojimo formos. Šioje direktyvoje priverstinis elgetavimas turėtų būti suprantamas kaip priverstinio darbo arba tarnybos (toliau – paslaugos) forma, kaip apibrėžta 1930 m. birželio 29 d. Tarptautinės darbo organizacijos Konvencijoje Nr. 29 dėl priverstinio ar privalomojo darbo. Todėl prekybos žmonėmis apibrėžtis išnaudojimą verčiant elgetauti, **įskaitant parduoto priklausomo asmens naudojimą elgetavimui (...)**, apima tik tada, kai yra visi priverstinio darbo ar paslaugų požymiai. Ar sutikimas teikti tokias paslaugas galioja, reikėtų vertinti kiekvienu atveju atskirai, atsižvelgiant į atitinkamą teismo praktiką. Tačiau kai tai susiję su vaikais, galutinis sutikimas niekada neturėtų būti laikomas galiojančiu veiksmu. Sąvoka „išnaudojimas įtraukiant į nusikalstamą veiką“ turėtų būti aiškinama kaip asmens išnaudojimas, *inter alia*, verčiant užsiimti kišenvagystėmis, vagiliavimu parduotuvėse, **prekyba narkotikais** ir kita panašia veiką, už kurią taikomos baudmės ir kuri susijusi su finansiniu pasipelnymu. Apibrėžtis taip pat apima prekybą žmonėmis organų išpjovimo tikslu, kuri yra sunkus žmogaus orumo ir fizinio neliečiamumo pažeidimas, **taip pat ir kitas veikas (...)**, pvz., neteisėtą įvaikinimą arba priverstines vedybas, jei šios veikos turi prekybos žmonėmis sudėtinis požymius.

- (6) Šioje direktyvoje nustatytų bausmių dydis rodo didėjančią valstybių narių susirūpinimą dėl plintančio prekybos žmonėmis reiškinio. Dėl šios priežasties direktyvos pagrindas yra 2002 m. balandžio 24–25 d. priimtos Tarybos išvados dėl požiūrio, taikytino 3 ir 4 lygio bausmių derinimo srityje. Už tam tikromis aplinkybėmis padarytą nusikalstamą veiką, pavyzdžiui, padarytą ypač pažeidžiamai aukai, turėtų būti taikoma griežtesnė bausmė. Šioje direktyvoje ypač pažeidžiami asmenys turėtų apimti bent jau visus vaikus. Kiti veiksniai, į kuriuos gali būti atsižvelgiama įvertinant aukos pažeidžiamumą, yra, pavyzdžiui, lytis, nėštumas, sveikatos būklė, negalia. Jeigu nusikalstama veika ypač sunki, pavyzdžiui, kai buvo sukeltas pavojus aukos gyvybei arba nusikalstama veika padaryta panaudojant sunkų smurtą, pavyzdžiui, jei auka buvo kankinama, priversta vartoti medikamentus arba narkotines medžiagas, žaginama arba patyrė kitas sunkaus psichinio, fizinio ar seksualinio smurto formas, arba aukai buvo padaryta kitokia ypač didelė žala, už ją turėtų būti taikoma ypač griežta bausmė. Jeigu šioje direktyvoje daroma nuoroda į perdavimą, tokia nuoroda turėtų būti aiškinama pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos. **I padaryto nusikaltimo sunkumą turėtų būti atsižvelgiama priimant su bausmės vykdymu susijusius sprendimus.**
- (6a) Kovojant su prekyba žmonėmis reikėtų visapusiškai panaudoti esamas priemones, skirtas pajamų, gautų iš nusikalstamos veiklos, areštui ir konfiskavimui, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ir jos protokolus, 1990 m. Europos Tarybos konvenciją dėl pinigų išplovimo ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų paieškos, arešto bei konfiskavimo, 2001 m. birželio 26 d. Tarybos pamatinį sprendimą (2001/500/TVR) dėl pinigų plovimo, nusikaltimo priemonių ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų nustatymo, paieškos, įšaldymo, areštavimo ir konfiskavimo, 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pamatinį sprendimą (2005/212/TVR) dėl nusikalstamu būdu įgytų lėšų, nusikaltimo priemonių ir turto konfiskavimo. Areštuotas bei konfiskuotas šioje direktyvoje nurodytų nusikalstamų veikų priemonės ir iš jų nusikalstamu būdu gautas pajamas turėtų būti **skatinama** skirti aukoms teikiamai pagalbai ir jų apsaugai remti, įskaitant kompensaciją aukoms ES tarpvalstybinių teisėsaugos institucijų atliekamą kovos su prekyba žmonėmis veiklą.

- (7) Pagal atitinkamų valstybių narių teisės sistemų pagrindinius principus prekybos žmonėmis aukos turėtų būti netraukiamos baudžiamojon atsakomybėn ir nebaudžiamos už nusikalstamą veiką, pavyzdžiui, už naudojimąsi suklastotais dokumentais arba už nusikalstamą veiką, numatytą prostitucijai ar imigracijai skirtuose teisės aktuose, kurią jos buvo priverstos padaryti tiesiogiai dėl to, kad tapo prekybos žmonėmis aukomis. Tokios apsaugos tikslas – užtikrinti aukų žmogaus teises, išvengti tolesnės viktimizacijos ir skatinti jas liudyti baudžiamosiose bylose, iškeltose nusikalstamą veiką padariusiems asmenims. Šia apsaugos sąlyga nepašalinama galimybė traukti baudžiamojon atsakomybėn ir bausti už nusikalstamas veikas, kurias asmuo padarė tyčia arba dalyvavo jas darant.
- (8) Siekiant užtikrinti sėkmingą su prekyba žmonėmis susijusios veikos tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už ją, iš esmės šie veiksmai turėtų būti pradedami nepriklausomai nuo to, ar auka pateikė skundą arba kaltinimą. Kai dėl nusikalstamos veikos (...) pobūdžio tai yra būtina, baudžiamąjį persekiojimą turėtų būti leidžiama vykdyti pakankamą laiką po to, kai auka sulaukė pilnametystės. Pakankamo baudžiamojo persekiojimo laikotarpio trukmė turėtų būti nustatyta pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus. Teisėsaugos pareigūnai ir prokurorai turėtų būti tinkamai parengti, be kita ko, siekiant gerinti tarptautinį teisėsaugos ir teismų bendradarbiavimą. Be to, už tokių nusikalstamų veikų tyrimą arba už jas taikomą baudžiamąjį persekiojimą atsakingi asmenys turėtų galėti naudotis tyrimo priemonėmis, kurios naudojamos tiriant organizuotus ar kitus sunkius nusikaltimus; be kita ko, tai gali būti telefoninių pokalbių pasiklausymas, slaptas sekimas, įskaitant elektroninį stebėjimą, banko sąskaitų stebėjimas ir kitos finansinio tyrimo priemonės.
- (9) Siekiant užtikrinti tarptautinių nusikaltėlių grupuočių, kurių veiklos centras yra valstybėje narėje ir kurios verčiasi prekyba žmonėmis trečiosiose šalyse, veiksmingą baudžiamąjį persekiojimą, jurisdikcija tirti su prekyba žmonėmis susijusią veiką turėtų būti nustatyta, kai nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra valstybės narės pilietis ir kai nusikalstama veika padaryta ne tos valstybės narės teritorijoje. Panašiai, jurisdikcija taip pat gali būti nustatyta, kai nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra asmuo, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, auka yra valstybės narės pilietis arba asmuo, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, arba nusikalstama veika padaryta tos valstybės narės teritorijoje įsisteigusio juridinio asmens naudai, ir kai nusikalstama veika padaryta ne tos valstybės narės teritorijoje.

- (10) 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvoje 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis, numatytos nuostatos dėl leidimų gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos, 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje reglamentuojama Sąjungos piliečių ir jų šeimų teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, taip pat apsauga nuo išsiuntimo, o šia direktyva nustatomos konkrečios apsaugos priemonės visoms prekybos žmonėmis aukoms. Todėl šia direktyva nereglamentuojamos jų gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygos.
- (11) Prekybos žmonėmis aukos turi turėti galimybę veiksmingai naudotis savo teisėmis. Todėl aukoms turėtų būti teikiama pagalba ir parama prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laikotarpį po jo. Valstybės narės turėtų numatyti išteklių pagalbai aukoms ir jų apsaugai remti. Teikiama pagalba ir parama turėtų apimti bent jau būtiniausias priemones, kurių reikia, kad auka atsigauntų ir galėtų išvengti ją pardavusių asmenų. Praktiškai taikant tokias priemones turėtų būti atsižvelgta į konkretaus asmens sąlygas, kultūrinę aplinką ir poreikius, nustatytus atlikus individualų vertinimą pagal nacionalines procedūras. Asmeniui turėtų būti skirta pagalba ir parama, kai tik gaunama pagrįstų duomenų, kad jis gali būti prekybos žmonėmis auka, nepaisant to, ar jis nori duoti parodymus kaip liudytojas. Tais atvejais, kai auka teisėtai nuolat negyvena valstybėje narėje, pagalba ir parama turėtų būti teikiama besąlygiškai bent jau svarstymo laikotarpiu. Jeigu baigus nustatymo procesą arba pasibaigus svarstymo laikotarpiui, nusprendžiama, kad asmuo neturi teisės gauti leidimą gyventi šalyje arba negyvena šalyje teisėtai arba jei auka išvyko iš valstybės narės teritorijos, atitinkama valstybė narė neprivalo tam asmeniui toliau teikti pagalbos ir paramos remdamasi šia direktyva. Prireikus pagalba ir parama turėtų būti tęsiama atitinkamą laikotarpį pasibaigus baudžiamajam procesui, pavyzdžiui, jeigu dėl sunkių fizinių ar psichologinių nusikaltimo pasekmių tęsiamas medicininis gydymas arba jeigu kyla pavojus aukos saugumui dėl to asmens parodymų baudžiamajame procese.

- (12) 2001 m. kovo 15 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2001/220/TVR dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose nustatomos nukentėjusiųjų teisės baudžiamosiose bylose, įskaitant jų teisę į apsaugą ir kompensaciją. Be to, prekybos žmonėmis aukoms turėtų būti suteikta galimybė nedelsiant pasinaudoti teisine konsultacija ir, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamose teisingumo sistemose, teisinio atstovavimo paslaugomis, įskaitant kompensacijos reikalavimo tikslais. Tokią teisinę pagalbą kompetentingos valdžios institucijos galėtų teikti ir siekiant iš valstybės išsireikalauti kompensaciją. Teisinių konsultacijų tikslas – padėti aukoms gauti informacijos ir patarimų apie įvairias galimybes, kuriomis jos gali naudotis. Teisines konsultacijas turėtų teikti asmuo, kuriam suteiktas tinkamas teisinis mokymas, tačiau nebūtinai advokatas. Teisinės konsultacijos ir, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamose teisingumo sistemose, teisinio atstovavimo paslaugos turėtų būti teikiamos nemokamai bent jau tada, kai auka neturi pakankamai finansinių lėšų, laikantis valstybių narių vidaus procedūrų. Kadangi aukomis tapę vaikai dažniausiai tokių lėšų neturi, teisinės konsultacijos ir teisinis atstovavimas jiems praktiškai (...) būtų nemokamas. Be to, remiantis pagal nacionalines procedūras atliekamu individualiu rizikos vertinimu, aukos turėtų būti apsaugotos nuo keršto, bauginimo ir nuo rizikos, kad dar kartą taps prekybos žmonėmis aukomis.
- (13) Prekybos žmonėmis aukos, kurios jau patyrė prievartą ir žeminantį elgesį, dažnai susijusį su prekyba žmonėmis, įskaitant seksualinį išnaudojimą, išžaginimą, į vergiją panašią praktiką ar organų išpjovimą, turėtų būti apsaugotos nuo antrinės viktimizacijos ir tolesnio psichologinio traumavimo per baudžiamąjį procesą. Atliekant tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir vykstant teismo procesui reikėtų vengti nereikalingo apklausų kartojimo, pavyzdžiui, prireikus, kuomet ankstesniame proceso etape padarant tokių apklausų vaizdo įrašą. Šiuo tikslu per baudžiamąjį tyrimą ir procesą prekybos žmonėmis aukoms turėtų būti taikoma jų individualius poreikius atitinkanti tvarka. Vertinant individualius poreikius reikėtų atsižvelgti į tokias aukos aplinkybes, kaip amžius, nėštumas, sveikata, negalia, kitą asmeninę būseną, taip pat į fizines ir psichologines nusikalstamos veikos, padarytos asmeniui, pasekmes. Ar ir kaip tokia tvarka bus taikoma, sprendžiama kiekvienu atveju atskirai remiantis nacionalinės teisės aktuose nustatytais pagrindais bei teismų teisės veikti savo nuožiūra taisyklėmis, teismo praktika ar gairėmis.

(13a) Pagalbos ir paramos priemonės aukoms turėtų būti teikiamos gavus jų sutikimą ir tinkamai jas informavus. Todėl aukos turėtų būti informuotos apie svarbius šių priemonių aspektus ir šios priemonės aukoms neturėtų būti teikiamos privaloma tvarka. Aukai atsisakius pagalbos arba paramos priemonių, atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos neturėtų būti (...) įpareigotos aukai taikyti alternatyvias priemones.

(14) Be visoms prekybos žmonėmis aukoms skirtų priemonių, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad aukomis tapusiems vaikams būtų taikomos specialios pagalbos, paramos ir apsaugos priemonės. Šios priemonės turėtų būti taikomos kuo labiau atsižvelgiant į vaiko gerovę pagal JT vaiko teisių konvenciją. Jeigu prekybos žmonėmis aukos amžius nežinomas ir yra priežasčių manyti, kad asmuo yra jaunesnis nei 18 metų, jis laikomas vaiku, kad jam nedelsiant būtų galima suteikti pagalbą, paramą ir apsaugą. Pagalbos ir paramos priemonės visų pirma turėtų būti skiriamos padėti aukomis tapusiems vaikams atsigauti fiziškai, psichologiškai ir socialiai bei jomis turėtų būti siekiama ilgalaikio konkrečiam asmeniui skirto sprendimo. Galimybės mokytis suteikimas padėtų vaikams reintegrotis į visuomenę. Atsižvelgiant į tai, kad prekybos žmonėmis aukomis tapę vaikai yra ypač pažeidžiami, turėtų būti galima taikyti papildomas apsaugos priemones jiems apsaugoti apklausų per baudžiamąjį tyrimą ir procesą metu.

(14a) Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas nelydimiems prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams, nes dėl jų ypatingo pažeidžiamumo jiems reikalinga specifinė pagalba ir parama. Nuo to momento, kai nustatoma, kad nelydymas vaikas yra prekybos žmonėmis auka, iki tol, kol randamas ilgalaikis sprendimas, valstybės narės, tenkindamos vaiko poreikius, turėtų taikyti priėmimo priemones ir turėtų užtikrinti, kad būtų taikomos atitinkamos procesinės garantijos. Reikėtų imtis būtinų priemonių, kuriomis būtų užtikrinama, kad prireikus nepilnamečiui būtų skirtas globėjas ir (arba) atstovas, siekiant apsaugoti nepilnamečio interesus. Sprendimas dėl kiekvieno nelydimo prekybos žmonėmis auka tapusio vaiko ateities turėtų būti priimamas per kuo trumpesnę laikotarpį, siekiant rasti ilgalaikius sprendimus, remiantis individualiu vaiko interesų įvertinimu, į kurį turėtų būti labiausiai atsižvelgiama. Ilgalaikis sprendimas galėtų būti grąžinimas ir reintegracija kilmės šalyje arba grąžinimo šalyje, integracija priimančioje visuomenėje, tarptautinio statuso arba kito valstybių narių nacionalinėje teisėje numatyto statuso suteikimas.

(14b) Kai pagal šios direktyvos nuostatas vaikui turėtų būti paskiriamas globėjas ir (arba) atstovas, šias funkcijas gali atlikti tas pats asmuo arba juridinis asmuo, įstaiga arba valdžios institucija.

(15) Valstybės narės turėtų sukurti ir (arba) stiprinti politiką, kuria siekiama užkirsti kelią prekybai žmonėmis, įskaitant mokslinių tyrimų, informacijos, informuotumo didinimo ir švietimo priemones, kuriomis siekiama skatinti, kad nebūtų visų formų išnaudojimą skatinančios paklausos ir ją mažinti, taip pat priemones, kuriomis mažinama rizika žmonėms tapti prekybos žmonėmis aukomis. Imdamosi tokių iniciatyvų valstybės narės turėtų atsižvelgti į lyčių aspektą ir vaiko teises. Visi pareigūnai, kuriems gali tekti susidurti su prekybos žmonėmis aukomis arba galimomis aukomis, turėtų būti tinkamai parengti atpažinti tokias aukas ir su jomis elgtis. Šią pareigą pasirengti (...) turėtų būti skatinami prisiimti šių įvairių kategorijų pareigūnai, kuriems yra tikimybė susidurti su aukomis: policijos, sienos apsaugos tarnybų ir imigracijos tarnybų pareigūnai, prokurorai, advokatai, teisėjai bei teisminių institucijų darbuotojai, darbo inspektoriai, socialinės rūpybos, vaiko priežiūros ir sveikatos priežiūros darbuotojai bei konsulinių įstaigų personalas, tačiau, atsižvelgiant į vietos aplinkybes, ji galėtų būti taikoma ir kitų kategorijų valstybės pareigūnams, kuriems darbo metu gali tekti susidurti su prekybos žmonėmis aukomis arba galimomis aukomis.

(16) 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, numatytos bausmės nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams, kurie, nors jiems ir nepareikšti kaltinimai ir jie nėra pripažinti kaltais dėl prekybos žmonėmis, naudojasi asmens darbu arba paslaugomis, žinodami, kad jis yra prekybos žmonėmis auka. Be to, valstybės narės turėtų atsižvelgti į galimybę taikyti sankcijas asmenims, kurie naudojasi aukos paslaugomis žinodami, kad jis yra prekybos žmonėmis auka. Tokia papildoma baudžiamoji atsakomybė galėtų būti numatyta ir legaliai esančių trečiųjų šalių piliečių, ir ES piliečių darbdaviams, taip pat asmenims, perkantiems seksualines paslaugas iš asmenų, kurie yra prekybos žmonėmis aukos, neatsižvelgiant į jų pilietybę.

(17) Valstybės narės, pasirinkusios jų vidaus struktūrą atitinkantį būdą ir atsižvelgdamos į poreikį nustatyti būtiniausią struktūrą ir apibrėžtas užduotis, turėtų sukurti nacionalines stebėsenos sistemas, pavyzdžiui, nacionalinių pranešėjų sistemą arba lygiaverčius mechanizmus, kad galėtų analizuoti prekybos žmonėmis tendencijas, **rinkti statistinius duomenis**, vertinti kovos su prekyba žmonėmis rezultatus ir reguliariai teikti ataskaitas. Šie nacionaliniai pranešėjai arba lygiaverčiai mechanizmai jau yra įtraukti į neoficialų 2009 m. birželio 4 d. Tarybos išvadamis įkurtą ES tinklą. (...) Kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius (...) galėtų dalyvauti šio tinklo, kuris teikia Sąjungai ir jos valstybėms narėms objektyvią, patikimą, palyginamą ir naujausią strateginę informaciją prekybos žmonėmis srityje ir keičiasi patirtimi bei gerosios praktikos pavyzdžiais apie prekybos žmonėmis prevenciją ir kovą su ja ES lygiu, veikloje. **Bendroje nacionalinių pranešėjų arba lygiaverčių mechanizmų veikloje turėtų būti suteikta teisė dalyvauti Europos Parlamentui.**

(17a) Siekiant įvertinti kovos su prekyba žmonėmis veiksmų rezultatus, ES turėtų toliau plėtoti darbą metodikų kūrimo ir duomenų rinkimo metodų srityje, kad būtų galima pateikti palyginamus statistinius duomenis.

(17b) Siekiant nustatyti jungtinį požiūrį į prekybą žmonėmis, kuriuo būtų siekiama toliau stiprinti ES ir valstybių narių įsipareigojimą ir dedamas pastangas prekybos žmonėmis prevencijos ir kovos su ja srityje, valstybės narės turėtų sudaryti palankesnes sąlygas ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus užduotims atlikti, ir kurios galėtų apimti, pavyzdžiui, ES institucijų ir ES agentūrų, taip pat valstybių narių ir tarptautinių subjektų veiklos koordinavimą bei nuoseklumo užtikrinimą, indėlį plėtojant esamas arba naujas su kova su prekyba žmonėmis susijusias ES politikos kryptis arba teikiant ataskaitas Europos institucijoms.

(18) Taryba, pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 34 punktą, turėtų skatinti valstybes nares, atsižvelgiant į savo ir Sąjungos interesus, sudaryti savo lenteles, kuriose, kiek įmanoma, būtų parodyta direktyvos ir perkėlimo į nacionalinę teisę atitiktis bei jas paskelbti viešai.

- (19) Kadangi šios direktyvos tikslo, tai yra kovoti su prekyba žmonėmis, valstybės narės vienos negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygiu, ES gali patvirtinti priemones pagal subsidiarumo principą, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties 3 ir 5 straipsniuose. Pagal pastarajame straipsnyje įtvirtintą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti.
- (20) Šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, t. y. žmogaus orumo principo, vergijos, priverstinio darbo ir prekybos žmonėmis uždraudimo, kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimo, vaiko teisių, teisės į laisvę ir saugumą, saviraiškos ir informacijos laisvės, asmens duomenų apsaugos principo, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, taip pat teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principų. Visų pirma, šia direktyva siekiama užtikrinti, kad būtų besąlygiškai laikomasi visų šių teisių ir principų, ir ji atitinkamai turi būti įgyvendinama.
- (21)¹ Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 3 straipsnį Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą.
- Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 bei 2 straipsnius ir nepažeidžiant minėtojo protokolo 4 straipsnio Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma.

¹ 21 konstatuojamojoje dalyje atitinkamai atspindimos IE, UK ir DK pozicijos.

Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šioje direktyvoje siekiama nustatyti būtiniausias taisykles, susijusias su nusikalstamų veikų apibrėžtimi ir sankcijomis prekybos žmonėmis srityje. Ja taip pat siekiama įdiegti bendras nuostatas, atsižvelgiant į lyčių aspektą, kad būtų stiprinama nusikaltimų prevencija ir aukų apsauga.

2 straipsnis

Su prekyba žmonėmis susijusios nusikalstamos veikos

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad būtų baudžiama už toliau nurodytas tyčines veikas:
asmenų verbavimą, vežimą, perdavimą, laikymą ar priėmimą, įskaitant to asmens kontrolės perėmimą ar perdavimą, grasinant arba panaudojant jėgą ar kitokią prievartą, pagrobiant, sukčiaujant arba apgaule, piktnaudžiaujant padėtimi arba pasinaudojant asmens pažeidžiamumu, duodant arba gaunant pinigų ar naudos siekiant kitą asmenį kontroliuojančio asmens sutikimo, kai šios veikos tikslas yra išnaudojimas.
2. Pažeidžiamumas – padėtis, kai asmuo neturi tikro arba priimtino pasirinkimo, kaip tik pasiduoti prievartai.
3. Išnaudojimas apima bent jau naudą, gaunamą iš kitų asmenų prostitucijos ar kitas seksualinio išnaudojimo formas, priverstinį darbą ar paslaugas, įskaitant elgetavimą, vergiją ar į vergiją panašią praktiką, priverstinę tarnystę, išnaudojimą įtraukiant į nusikalstamą veiką, arba organų išpjovimą.
4. Prekybos žmonėmis aukos sutikimas su ketinamu arba faktišku išnaudojimu neturi reikšmės, jeigu buvo panaudotas bent vienas iš 1 dalyje nurodytų būdų.

5. Jeigu 1 dalyje nurodytas elgesys yra susijęs su vaiku, už jį baudžiama kaip už prekybą žmonėmis, net jeigu nepanaudotas nė vienas iš 1 dalyje nurodytų būdų.
6. Šioje direktyvoje „vaikas“ – jaunesnis nei 18 metų asmuo.

3 straipsnis

Kurstymas, bendrininkavimas ir kėsinimasis

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už kurstymą padaryti ir bendrininkavimą darant 2 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką, taip pat už pasikėsinimą ją padaryti būtų baudžiama.

4 straipsnis

Bausmės

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 2 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama ne trumpesnio kaip penkeri metai laisvės atėmimo bausmėmis.
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 2 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama ne trumpesnio kaip dešimt metų laisvės atėmimo bausmėmis, jeigu nusikalstama veika buvo padaryta kuriomis nors iš šių aplinkybių:
 - a) nusikalstama veika padaryta aukai, kuri buvo ypač pažeidžiama; tai šioje direktyvoje apima bent jau aukomis tapusius vaikus;
 - b) nusikalstama veika buvo padaryta dalyvaujant nusikalstamoje organizacijoje, kaip apibrėžta Pamatiniame sprendime 2008/841/TVR;
 - c) nusikalstama veika tyčia arba dėl didelio neatsargumo buvo sukeltas pavojus aukos gyvybei;
 - d) nusikalstama veika padaryta panaudojant sunkų smurtą arba aukai padaryta ypač didelė žala.

3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad jeigu nusikalstamą veiką padarė savo pareigas atliekantis valstybės tarnautojas, tai būtų laikoma atsakomybę sunkinančia aplinkybe.
4. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias bausmes, kurios gali apimti ir perdavimą.

5 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už 2 ir 3 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką, kurią jų naudai padarė asmenys, veikę individualiai arba kaip tokio juridinio asmens struktūros nariai ir užimantys to juridinio asmens struktūroje vadovaujančias pareigas, jeigu jie turėjo teisę:
 - a) atstovauti juridiniam asmeniui arba
 - b) juridinio asmens vardu priimti sprendimus arba
 - c) vykdyti kontrolę juridinio asmens struktūroje.
2. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad juridinis asmuo galėtų būti traukiamas atsakomybėn, kai dėl 1 dalyje minėto asmens nepakankamai vykdomos priežiūros arba kontrolės jam pavaldus asmuo galėjo padaryti 2 ir 3 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas šio juridinio asmens naudai.
3. Juridinio asmens atsakomybė pagal 1 ir 2 dalis nepašalina fizinių asmenų, padariusių, kursčiusių ar padėjusių padaryti 2 ir 3 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, baudžiamosios atsakomybės.
4. Šioje direktyvoje „juridinis asmuo“ – subjektas, turintis teisinį subjektiškumą pagal taikytiną teisę, išskyrus valstybes ar valdžios funkcijas vykdančias viešąsias įstaigas bei viešąsias tarptautines organizacijas.

6 straipsnis

Sankcijos juridiniams asmenims

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, patrauktam atsakomybėn pagal 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos, kurios apima baudžiamąsias arba ne baudžiamojo pobūdžio baudas ir gali apimti kitas sankcijas, pavyzdžiui:
 - a) teisės į valstybės teikiamas lengvatas arba pagalbą atėmimą;
 - b) laikiną arba nuolatinę teisės verstis komercine veikla atėmimą;
 - c) teisminės priežiūros skyrimą;
 - d) teismo paskirtą likvidavimą;
 - e) laikiną arba galutinę įmonių, kurios buvo naudojamos nusikalstamai veikai daryti, uždarymą.

6a straipsnis

Areštas ir konfiskavimas

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad jų kompetentingos institucijos turėtų teisę areštuoti ir konfiskuoti šioje direktyvoje nurodytų nusikalstamų veikų priemones ir iš jų nusikalstamu būdu gautas pajamas.

7 straipsnis

Aukų netraukimas baudžiamojon atsakomybėn arba bausmių joms netaikymas

Valstybės narės, vadovaudamosi savo teisės sistemos pagrindiniais principais, imasi visų būtinų priemonių, kad kompetentingoms nacionalinėms institucijoms būtų suteikta teisė netraukti baudžiamojon atsakomybėn prekybos žmonėmis aukų ir neskirti joms bausmių už dalyvavimą (...) nusikalstamoje veikoje, (...) kurią jos buvo priverstos padaryti (...) tiesiogiai dėl to, kad tapo kurios nors iš 2 straipsnyje nurodytos veikos aukomis.

8 straipsnis

Tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimas arba baudžiamasis persekiojimas už jas galėtų vykti nepriklausomai nuo to, ar auka pateikė skundą arba kaltinimą, baudžiamasis procesas galėtų tęstis net tais atvejais, jeigu auka atsiėmė savo pareiškimą.
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad tais atvejais, kai dėl nusikalstamos veikos (...) pobūdžio tai yra būtina, baudžiamąjį persekiojimą už 2 ir 3 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką būtų galima vykdyti pakankamą laiką po to, kai auka sulaukė pilnametystės.
3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmenys, padalinių ar tarnybų, atsakingų už 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą už jas, personalas būtų tinkamai parengti.
4. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmenys, padaliniai ar tarnybos, atsakingi už 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą už jas, galėtų naudotis tokiomis veiksmingomis tyrimo priemonėmis, kurios naudojamos tiriant organizuotus nusikaltimus ir kitus sunkius nusikaltimus.

9 straipsnis

Jurisdikcija

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių jų jurisdikcijai dėl nusikalstamos veikos, nurodytos 2 ir 3 straipsniuose, nustatyti, jeigu:
 - a) nusikalstama veika visiškai ar iš dalies padaryta jų teritorijoje, arba
 - b) nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra vienas iš jų piliečių.
2. Valstybės narės praneša Komisijai, jeigu jos nusprendžia nustatyti papildomą jurisdikciją dėl nusikalstamos veikos, nurodytos 2 ir 3 straipsniuose, padarytos už jų teritorijos ribų, pavyzdžiui, kai:

- a) nusikalstama veika padaryta vienam iš jų piliečių arba asmeniui, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra tos valstybės narės teritorijoje, arba
 - b) nusikalstama veika padaryta tos valstybės narės teritorijoje įsisteigusio juridinio asmens naudai, arba
 - c) nusikalstamą veiką padariusio asmens įprastinė gyvenamoji vieta yra tos valstybės narės teritorijoje.
3. Siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už 2 ir 3 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką, padarytą ne atitinkamos valstybės narės teritorijoje, kiekviena valstybė narė 1 dalies b punkte minėtais atvejais imasi, o 2 dalyje minėtais atvejais gali imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad jos jurisdikciją būtų galima nustatyti nepriklausomai nuo to, kad:
- a) veikos jų padarymo vietoje laikomos baudžiamosiomis veikomis arba
 - b) baudžiamasis persekiojimas gali būti pradėtas tik remiantis aukos skundu, pateiktu toje vietoje, kur padaryta nusikalstama veika, arba valstybei, kurioje padaryta nusikalstama veika, pranešus.

10 straipsnis

Pagalba ir parama prekybos žmonėmis aukoms

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laikotarpį po jo aukoms būtų teikiama pagalba ir parama, kad jos galėtų naudotis teisėmis, nustatytomis 2001 m. kovo 15 d. Pamatiniame sprendime 2001/220/TVR dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose ir šioje direktyvoje.
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmeniui būtų teikiama pagalba ir parama, kai tik kompetentingos institucijos gauna pagrįstų duomenų, kad jis galėjo tapti 2 ir 3 straipsniuose nurodytos nusikalstamos veikos auka.

3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad pagalba ir parama aukai būtų teikiama nepaisant to, ar auka nori (...) bendradarbiauti baudžiamajame tyrime, baudžiamajame persekiojime ir bylos nagrinėjime teisme, nepažeidžiant Direktyvos 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdamas nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis, arba panašių nacionalinių normų.
4. Valstybės narės, bendradarbiaudamos su atitinkamomis paramos organizacijomis, imasi būtinų priemonių, kad sukurtų tinkamus ankstyvo aukų nustatymo, pagalbos ir paramos joms mechanizmus.
5. 1 ir 2 dalyje nurodytos pagalbos ir paramos priemonės teikiamos bendru sutarimu bei remiantis turima informacija ir apima priemones, kuriomis aukoms sukuriamas bent jau toks gyvenimo lygis, kad jos galėtų pragyventi, pavyzdžiui, tinkamas ir saugus būstas ir materialinė pagalba, taip pat būtinas medicininis gydymas, įskaitant psichologinę pagalbą, konsultacijas ir informaciją, prireikus – vertimo raštu ir žodžiu paslaugas.
6. 5 dalyje nurodyta informacija apima atitinkamais atvejais informaciją apie apsvaistymo bei normalaus socialinio gyvenimo atkūrimo laikotarpį pagal Direktyvą 2004/81/EB¹ ir informaciją apie galimybę suteikti tarptautinę apsaugą pagal Tarybos direktyvą 2004/83/EB² ir Tarybos direktyvą 2005/85/EB³ arba pagal tarptautinius teisės aktus ar kitas panašias nacionalines normas.
7. Valstybės narės pasirūpina specialiu poreikiu, atsirandančiu visų pirma dėl nėštumo, sveikatos sutrikimų, negalios, psichinių ar psichologinių sutrikimų arba sunkaus psichologinio, fizinio ar seksualinio smurto, turinčiomis aukomis.

¹ Direktyva 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdamas nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis

² Tarybos direktyva 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų

³ Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse

Prekybos žmonėmis aukų apsauga baudžiamojo tyrimo ir baudžiamojo proceso metu

1. Be Pamatiniame sprendime 2001/220/TVR išdėstytų teisių, taikomos šiame straipsnyje nurodytos apsaugos priemonės.
2. Valstybės narės užtikrina, kad prekybos žmonėmis aukos nedelsdamos galėtų pasinaudoti teisine konsultacija ir, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, teisinio atstovavimo paslaugomis, įskaitant kompensacijos reikalavimo tikslais. Teisinio konsultavimo ir teisinio atstovavimo paslaugos teikiamos nemokamai, jei auka neturi pakankamai finansinių lėšų. (...)
3. Valstybės narės užtikrina, kad, atsižvelgiant į individualų rizikos vertinimą, prekybos žmonėmis aukoms būtų suteikta tinkama apsauga, *inter alia*, sudarant galimybę joms dalyvauti liudytojų apsaugos programose (...) arba prireikus pasinaudoti kitomis panašiomis priemonėmis remiantis nacionalinės teisės aktuose arba procedūrose nustatytais pagrindais.
4. Nepažeisdamos teisės į gynybą ir atsižvelgdamos į kompetentingų institucijų atliktą individualų aukos asmeninių aplinkybių įvertinimą, valstybės narės užtikrina, kad prekybos žmonėmis aukoms būtų taikoma speciali tvarka siekiant užkirsti kelią antrinei viktimizacijai ir kad, remiantis nacionalinės teisės aktuose nustatytais pagrindais bei teismų teisės veikti savo nuožiūra taisyklėmis, teismo praktika ar gairėmis, kiek įmanoma būtų vengiama:
 - a) nebūtinų pakartotinių apklausų tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir bylos nagrinėjimo teisme metu;
 - b) aukų ir nusikalstamą veiką padariusių asmenų akistatos, be kita ko, duodant parodymus, pavyzdžiui, vykstant apklausoms ir kryžminei apklausai, naudojant atitinkamas priemones, įskaitant atitinkamų ryšių technologijų naudojimą;
 - c) duoti parodymus viešame teismo posėdyje;
 - d) užduoti nebūtinus klausimus apie asmeninį gyvenimą.

12 straipsnis

Bendrosios pagalbos, paramos ir apsaugos priemonių taikymo prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams nuostatos

1. Prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams teikiama pagalba, parama ir apsauga (...). Taikant šios direktyvos nuostatas visų pirma turi būti kuo labiau atsižvelgiama į vaiko interesus.
2. Valstybės narės užtikrina, kad jeigu prekybos žmonėmis aukos amžius tiksliai nežinomas ir jeigu yra priežasčių manyti, kad asmuo yra vaikas, jis laikomas vaiku, kad jam nedelsiant būtų galima suteikti pagalbą, apsaugą ir paramą pagal 13 ir 14 straipsnius.

13 straipsnis

Pagalba ir parama aukomis tapusiems vaikams (...)

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad konkrečių veiksmų siekiant trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu suteikti pagalbą ir paramą prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams, kad jie fiziškai, psichologiškai ir socialiai atsigauntų, būtų imtasi individualiai įvertinus ypatingas kiekvieno konkretaus nukentėjusio vaiko aplinkybes ir deramai atsižvelgus į vaiko nuomonę, poreikius ir rūpesčius, siekiant tam vaikui rasti ilgalaikį sprendimą. Per pagrįstą laikotarpį valstybės narė s suteikia galimybę mokytis aukomis tapusiems vaikams ir aukų vaikams, kuriems pagal šios direktyvos 10 straipsnį yra teikiama pagalba ir parama pagal nacionalinės teisės aktų nuostatas.
- 1a. Nuo to momento, kai tik institucijos jį identifikuoja, valstybės narės prekybos žmonėmis auka tapusiam vaikui paskiria globėją arba atstovą, jeigu pagal nacionalinę teisę tėvų pareigų turėtojai dėl interesų konflikto tarp jų ir auka tapusio vaiko negali užtikrinti vaiko interesų ir (arba) jam atstovauti.

2. Valstybės narės, jei tinkama ir įmanoma, imasi priemonių siekdamos teikti pagalbą ir paramą prekybos žmonėmis auka tapusio vaiko šeimai, jeigu šeima gyvena valstybės narės teritorijoje. Visų pirma valstybės narės, jei tinkama ir įmanoma, tai šeimai taiko Tarybos pamatinio sprendimo 2001/220/TVR 4 straipsnį.
3. Šis straipsnis taikomas kartu su 10 straipsniu.

14 straipsnis

Prekybos žmonėmis aukomis tapusių vaikų apsauga baudžiamojo tyrimo ir proceso metu

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kompetentingos institucijos paskirtų atstovą, kuris atstovautų prekybos žmonėmis auka tapusio vaiko interesams vykdant baudžiamąjį tyrimą ir procesą, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, jeigu pagal nacionalinę teisę tėvų pareigų turėtojams neleidžiama atstovauti vaikui dėl interesų konflikto tarp jų ir auka tapusio vaiko.
 - 1a. Valstybės narės, atsižvelgdamos į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, užtikrina, kad aukomis tapę vaikai nedelsdami galėtų pasinaudoti nemokama teisine konsultacija ir nemokamomis teisinio atstovavimo paslaugomis, įskaitant kompensacijos reikalavimo tikslais, išskyrus tuos atvejus, kai jie turi pakankamų finansinių išteklių.
2. Nepažeisdamos teisių į gynybą, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad vykstant bet kurios iš 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų baudžiamajam tyrimui:
 - a) kompetentingoms institucijoms gavus faktus, vaiko aukos apklausos nebūtų nepagrįstai vilkinamos;
 - b) prireikus, vaiko aukos apklausos vyktų šiam tikslui skirtose arba pritaikytose patalpose;

- c) prireikus, vaiką auką apklaustų ar jį apklausiant dalyvautų specialiai parengti specialistai;
 - d) jei įmanoma ir tinkama, vaiką auką visuomet apklaustų tie patys asmenys;
 - e) apklausų būtų kuo mažiau ir jos būtų atliekamos tik tuo atveju, jei tai griežtai būtina dėl baudžiamojo proceso;
 - f) vaiką auką galėtų lydėti jo atstovas arba, tam tikrais atvejais, jo pasirinktas suaugusysis, nebent dėl to asmens priimtas pagrįstas priešingas sprendimas.
3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad vykstant bet kurios iš 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų baudžiamajam tyrimui visos vaikų aukų arba, tam tikrais atvejais, liudijančių vaikų apklausos galėtų būti įrašomos vaizdo priemonėmis, taip įrašytos apklausos galėtų būti naudojamos kaip įrodymai nagrinėjant baudžiamąsias bylas teisme pagal jų nacionalinės teisės normas.
4. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad nagrinėjant su bet kuria iš 2 ir 3 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų susijusią baudžiamąją bylą teisme, būtų galima nurodyti, kad:
- a) apklausa vyktų uždarame posėdyje;
 - b) vaikas auka galėtų būti išklaustas teismo salėje joje nebūdamas, visų pirma naudojant atitinkamas ryšių technologijas.
5. Šis straipsnis taikomas kartu su 11 straipsniu.

14a straipsnis

Pagalba, parama ir apsauga nelydimiems prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad konkrečiais veiksmais siekiant suteikti pagalbą ir paramą prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams, kaip nurodyta 13 straipsnio 1 dalyje, būtų tinkamai atsižvelgta į nelydimo prekybos žmonėmis auka tapusio vaiko asmenines ir ypatingas aplinkybes.
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių siekiant rasti ilgalaikį sprendimą, atsižvelgiant į konkretų vaiko interesų įvertinimą.
3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad prireikus nelydimiems prekybos žmonėmis aukomis tapusiems vaikams būtų paskirtas globėjas.
4. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kompetentingos institucijos vykdamos baudžiamąjį tyrimą ir procesą, atsižvelgiant į aukos vaidmenį atitinkamoje teisingumo sistemoje, paskirtų atstovą, jeigu vaikas yra nelydimas arba atskirtas nuo šeimos.
5. Šis straipsnis taikomas kartu su 13 ir 14 straipsniais.

14b straipsnis

Kompensacija aukoms

Valstybės narės užtikrina, kad prekybos žmonėmis aukos galėtų pasinaudoti esama kompensacijos tyčinių smurtinių nusikaltimų aukoms tvarka.

15 straipsnis

Prevencija

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, pavyzdžiui, švietimo ir mokymo, siekiant skatinti, kad nebūtų visų formų išnaudojimą, susijusį su prekyba žmonėmis, skatinančios paklausos ir ją sumažinti.
2. Valstybės narės, prireikus bendradarbiaudamos su atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, imasi atitinkamų veiksmų, be kita ko, internetu, pavyzdžiui, informavimo ir informuotumo didinimo kampanijų, mokslinių tyrimų ir švietimo programų, kuriais siekiama didinti informuotumą ir mažinti riziką žmonėms, visų pirma vaikams, tapti prekybos žmonėmis aukomis.
3. Valstybės narės skatina rengti reguliarius mokymus pareigūnams, kuriems gali tekti susidurti su prekybos žmonėmis aukomis arba galimomis aukomis, įskaitant šioje srityje dirbančius policijos pareigūnus, kad jie galėtų atpažinti prekybos žmonėmis aukas ir galimas aukas bei mokėtų su jomis elgtis.

3a. (...)

4. Siekiant, kad prekybos žmonėmis prevencija bei kova su ja taptų veiksmingesnė skatinant, kad nebūtų paklausos, valstybės narės svarsto galimybę imtis priemonių, kad nusikalstama veika būtų laikoma naudojimasis paslaugomis, kurios pagal 2 straipsnį laikomos išnaudojimu, žinant, kad jas teikiantis asmuo yra 2 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos auka.

16 straipsnis

Nacionalinių pranešėjų sistema arba lygiaverčiai mechanizmai

Valstybės narės imasi būtinų priemonių nacionalinių pranešėjų sistemai ar lygiaverčiams mechanizams sukurti. Tokių mechanizmų užduotys, be kita ko, yra atlikti prekybos žmonėmis tendencijų įvertinimą, vertinti kovos su prekyba žmonėmis rezultatus, be kita ko, renkant statistinius duomenis glaudžiai bendradarbiaujant su šioje srityje veikiančiomis atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis, ir teikti ataskaitas. (...)

16a straipsnis

ES požiūrio į prekybą žmonėmis koordinavimas

Siekiant prisidėti prie koordinuoto ir jungtinio Europos Sąjungos požiūrio siekiant kovoti su prekyba žmonėmis, valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriaus užduotims atlikti. Visų pirma, valstybės narės perduoda ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatoriui atitinkamą informaciją, įskaitant 16 straipsnyje nurodytą informaciją, kad ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius galėtų [kas dvejus metus] [reguliariai] teikti pažangos kovoje su prekyba žmonėmis ataskaitas.

17 straipsnis

Pamatinio sprendimo 2002/629/TVR panaikinimas

Pamatinis sprendimas 2002/629/TVR dėl kovos su prekyba žmonėmis panaikinamas valstybių narių, dalyvaujančių priimant šią direktyvą, atžvilgiu¹ nepažeidžiant valstybių narių pareigų, susijusių su perkėlimo į nacionalinę teisę terminais.

Valstybių narių, dalyvaujančių priimant šią direktyvą, atžvilgiu nuorodos į panaikintą patatinį sprendimą laikomos nuorodomis į šią direktyvą.

¹ Įrašyta Tarybos Teisės tarnybos prašymu.

18 straipsnis
Įgyvendinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad būtų laikomasi šios direktyvos, įsigalioję ne vėliau kaip **dveji metai** NUO JOS PRIĖMIMO.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai nuostatų, kuriomis pagal šią direktyvą joms nustatytos pareigos perkeliamos į nacionalinę teisę, tekstus.
3. Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

19 straipsnis
Ataskaitos

1. Ne vėliau kaip **dveji** metai nuo **18 straipsnyje nustatyto termino** Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, kurioje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, kad būtų laikomasi šios direktyvos, **įskaitant pagal 15 straipsnio 4 dalį taikomų priemonių aprašymą**, prireikus kartu pateikdama pasiūlymus dėl įstatymo galią turinčių aktų.
2. Ne vėliau kaip [... metai nuo priėmimo] Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, kurioje įvertinamas galiojančių baudžiamosios teisės nuostatų, kuriomis numatoma baudžiamoji atsakomybė asmenims, kurie naudojami paslaugomis, laikomos išnaudojimu vykdant prekybą žmonėmis, poveikis prekybos žmonėmis prevencijai, prireikus kartu pateikdama atitinkamus pasiūlymus.

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

21 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

Tarybos vardu

Pirmininkas
